

Фенцик Оксана Миколаївна,
*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри педагогіки дошкільної та початкової освіти,
Мукачівський державний університет.*

НАСТУПНІСТЬ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ: КОНЦЕПТУАЛЬНО-ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ

На сучасному етапі розбудови нової української школи однією з актуальних є проблема забезпечення наступності дошкільної та початкової освіти.

Безперечно, наступність є однією з обов'язкових умов здійснення неперервності здобуття освіти, яка має забезпечити єдність, взаємозв'язок і узгодженість мети, змісту, методів, форм навчання та виховання з урахуванням вікових особливостей дітей на суміжних щаблях освіти.

Проблема наступності в навчанні та вихованні дітей старшого дошкільного і молодшого шкільного віку досліджувалась такими педагогами та психологами: Л.Артемова, О.Богданова, Л.Божович, З.Борисова, В.Кузь, А.Леушина, Г.Люблінська, О.Проскура, С.Рубінштейн, О.Савченко, В.Сухомлинський, Є.Тіхєєва, О.Усова та ін. На думку психологів (Г. Ляміна, Г. Петроченко, Т. Тарунтаєва), «наступність» на дошкільному етапі розвитку означає забезпечення передумови до шкільного навчання, тобто загальну готовність дитини до школи без будь-яких негативних наслідків для психіки.

Концептуальний аналіз свідчить, що наступність у педагогіці трактується неоднозначно, оскільки тлумачиться як загальнодидактичний принцип (А.Бушля, Ш.Ганелін, В.Загвязинський, Н.Посталюк та ін.); як умова забезпечення ефективності навчально-виховного процесу (В.Онушкін та ін.); як загальнопедагогічна закономірність (Ю.Кустов та ін.)» як принцип неперервної освіти (С.Годник, В.Тамарін та ін.).

Для розуміння поняття "наступність" порівняємо тлумачення цього поняття сучасними вченими.

За українським педагогічним словником, наступність – це послідовність і системність у розміщенні навчального матеріалу, зв'язок і узгодженість щаблів і етапів навчально-виховного процесу. Досягнення наступності в шкільній практиці забезпечується методично і психологічно обґрунтованою побудовою програм, підручників, дотримання послідовності руху від простого до складнішого в навчанні та організації самостійної роботи учнів і взагалі всією системою методичних засобів [3].

У педагогічній теорії наступність трактується як універсальна педагогічна категорія, яка забезпечує взаємоузгодженість і взаємозв'язок суміжних щаблів, етапів педагогічної діяльності, що визначає неперервність системи освіти.

С. Годник розглядає наступність як закон функціонування всіх спеціально організованих, керованих процесів і вважає, що без наступності неможливий поступальний прогресивний розвиток. Наступність, за визначенням С. М. Годник, – процес послідовної зміни педагогічних явищ у динаміці навчання й виховання. Розвиток нової педагогічної системи враховує особливості попередньої, акумулює в собі її прогресивні елементи, знімає консерватизм минулого в нових умовах і тим самим конструктивно заперечує його [2].

О. Я. Савченко зазначає, що наступність є одним із принципів освіти, який передбачає зв'язок та узгодженість мети, змісту, організаційно-методичного забезпечення етапів освіти, які межують один з одним (дошкільна - початкова - основна школа) [4].

За визначенням А. Богуш, «наступність – це вищий щабель розвитку, коріння якого міцно проросло в попередньому ґрунті» [1, с.11]. Автор стверджує, що саме наступність запобігає кризовим явищам у психічному розвитку особистості

У своєму дослідженні Г.І.Назаренко виділяє такі напрями реалізації наступності в навчанні дітей дошкільного і молодшого шкільного віку: забезпечення готовності

дошкільників до навчання в школі; створення умов для найшвидшої адаптації першокласників до шкільних умов; розвиток учнів початкової школи на основі надбань дошкільного дитинства та із застосуванням дошкільних технологій [5].

Таким чином, концептуальний аналіз розглянутої проблеми дозволяє зробити висновок, що наступність дошкільної та початкової освіти полягає у взаємозв'язку, узгодженості всіх компонентів методичної системи: цілей, завдань, змісту, методів, засобів та форм організації освітнього процесу. Усвідомлення та забезпечення педагогами наступності взаємодії між дошкільною та початковою освітою сприятиме досягненню загальної інтелектуальної основи в розвитку дитини, а також створить освітній простір єдиної, динамічної та перспективної системи, спрямованої на розвиток, виховання і навчання старших дошкільників і молодших школярів. Тому на сучасному етапі педагогам дошкільного навчального закладу необхідно налагоджувати тісний контакт із вчителями початкових класів, вивчати специфіку вимог, які висувається до майбутніх першокласників, спільно розробляти навчально-методичний комплекс, що сприятиме узгодженості всіх компонентів методичної системи на різних щаблях освіти.

Список використаних джерел:

1. Богуш А.М. Наступність, перспективність, спадкоємність – складові неперервної освіти / А.М. Богуш // Дошкільне виховання. – 2001. - №11. – С.11-12.
2. Годник С.М. Процесс преемственности высшей и средней школы / С.М. Годник. – Воронеж : Изд-во Воронежского ун-та, 1981. – 208 с
3. Гончаренко С. Український педагогічний словник / Семен Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – 376 с.
4. Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти: підручник / О.Я.Савченко– К.: Грамота, 2012. – 504 с.
5. Назаренко Г. І. Організаційно-педагогічні умови забезпечення наступності в навчанні дітей дошкільного та молодшого шкільного віку: Автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.09 / Г.І. Назаренко ; Криворіз. держ. пед. ун-т. — Кривий Ріг, 2002. — 18 с.

УДК 372.4

***Швардак Маріанна Василівна,**
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри педагогіки дошкільної
та початкової освіти,
Біла М.М.,
магістр спеціальності «Початкова освіта»,
Мукачівський державний університет*

НЕТРАДИЦІЙНИЙ УРОК ЯК ВИМОГА СЬОГОДЕННЯ

У сучасних умовах надзвичайно актуальним є питання ефективної організації навчально-виховного процесу в школі, адже швидкий розвиток науки, зростання обсягів нової інформації потребують від неї підготовки активних, самостійних людей з розвиненими творчими здібностями.

Процес реформування школи відповідно до закону України «Про загальну середню освіту», Концепції загальної середньої освіти, Державного стандарту загальної початкової освіти забезпечує системне оновлення змісту та перехід на нову структуру навчання.

Завдання сучасної початкової школи – навчити дітей не формально заучувати поняття, закони, а глибоко осмислювати внутрішню сутність знань і вмій з метою творчого застосування їх на практиці задля розв'язування проблем, які перед людиною перманентно ставить життя [7, с. 21].

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>